

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Філософія історії та історіософія»



Ступінь освіти
Освітня програма

Бакалавр
Філософія

Тривалість викладання заняття:	11-12 чверть
11 чверть лекції:	2 години на тиждень
практичні заняття	1 години на тиждень
12 чверть лекція	1 години на тиждень
Практичні заняття	1 години на тиждень
Кількість кредитів ЄКТС	3 (120 годин)
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=47>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
----------------------	------------------------



Викладач:
Щелкунов Антон Олексійович
доцент кафедри філософії і педагогіки,
кандидат історичних наук

E-mail: shchelkunov.a.o@nmu.one

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти. ауд. 116;

лекції та практичні заняття проводяться відповідно до розкладу.

1. Анотація до курсу

Філософія історії та історіософія – обов'язкова дисципліна навчального плану підготовки бакалаврів за освітньою програмою «Філософія». Дисципліна сприяє формуванню у студентів спеціальності 033 «Філософія» загальної світоглядної, філософської культури, особистісного та об'єктивного бачення соціокультурної дійсності, пробудженню інтересу до розуміння важливих проблем буття. Програма курсу складена з урахуванням досягнень філософсько-історичної та історіософської думки останніх років. Особлива увага звернута на те, що філософія історії є одним із засобів осмислення соціального виміру людини і являє собою феномен, різноманітний у свої проявах та формах існування. Курс «філософія історії та історіософія» охоплює три смислових кола. Перше: історіософська проблематика, утворювання понять, методологія. Друге: міфологічні та раціональні підґрунтя філософії історії. Третє: сучасна історіософська проблематика.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – створення у студентів теоретичного підґрунтя розуміння історичного процесу і навиків аналітичного мислення при вивченні філософії історії, а також історичної пам'яті і політики.

Завдання курсу:

- Вивчити основні етапи розвитку філософії історії
- Визначити актуальні проблеми сучасної історіософії
- Проаналізувати історичну пам'ять як історіософську проблему

3. результати навчання

Використовувати історичну пам'ять та історичні міфи лише для встановлення міжрелігійного та міжнаціонального порозуміння

Навчитися аналізувати, а в разі необхідності конструювати і деконструювати образи минулого в науковій літературі та медіа просторі

Визначати мету використання історичних сюжетів у ЗМІ та протидіяти використанню історії для обґрунтування нетерпимості, ксенофобії та інших форм деструктивної соціальної поведінки

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1 Вступ до філософії історії 1.1. Предмет філософії історії 1.2. Ключові поняття: історичність, історична пам'ять, історичний міф, історичний факт, історіографія 1.3. Особливості осягнення історії
2. Класична філософія історії 2.1. Філософія історії за доби античності 2.2. Історія у Середні віки 2.3. Ідея «Нової науки» Дж.Віко
3. Філософія історії у Новий час 3.1. Філософія історії за доби Просвітництва 3.2. Філософія історії у німецькій класичній філософії 3.3. Марксистська філософія історії 3.4. історичні міфи у Новий час
4. Критична філософія історії 4.1. Ідея історії як «історії думки» Р.Дж. Колінгвуда 4.2. Онтологізація історичного у фундаментальній онтології М.Гайдеггера 4.3. Критика методології історицизму К. Поппером
5. Культурно-цивілізаційні моделі історії 5.1. Вчення М.Я. Данилевського про культурно-історичні типи 5.2. Морфологія історії Освальда Шпенглера 5.3. Цивілізаційна концепція історії Арнольда Дж. Тойбі 5.4. Історіософія П.Сорокіна. Вчення про культурні цикли
6. Постмодерністські інтерпретації історії 6.1. Постмодерністська критика історичного розуму 6.2. Проблема «кінця історії» 6.3. «Кінець історії» як «постісторія»

<p>7. Memory studies</p> <p>7.1. Основні підходи до вивчення культурної пам'яті</p> <p>7.2. Місця пам'яті</p> <p>7.3. Політика пам'яті та феномен «війн пам'яті» в сучасному світі</p> <p>7.4. Форми історичної пам'яті</p>
Практичні заняття
<p>«Історіографія у стародавньому світі»</p> <p>1. Давньогрецька історіографія;</p> <p>2. Давньоримська історіографія;</p> <p>3. Давньосхідна історіографія</p>
<p>«Середньовічна філософія історії»</p> <p>1. Філософія історії блж. Августина</p> <p>2. Філософія історії св. Беда Досточтимий</p> <p>3. Філософія історії св. Іоахіма Флорського</p>
<p>«Філософія історії поза межами Просвітництва»</p> <p>1. Концепція "Коловорота історії" Дж. Вико;</p> <p>2. Поетичний принцип осмислення філософії історії Дж. Вико.</p> <p>3. Філософія історії Гердера</p>
<p>«Історіософія німецької ідеалістичної філософії»</p> <p>1. Свобода людини і антагонізм суспільних відносин у філософії історії І. Канта;</p> <p>2. Види історіографії у філософії історії Гегеля (первоначальна, рефлексивна та філософська)</p>
<p>«Філософські концепти історії як точної науки»</p> <p>1. Філософія історії позитивізму;</p> <p>2. Філософія історії неопозитивізму;</p> <p>3. Філософія історії постпозитивізму</p>
<p>«Ренесанс християнської історіософії у 20 ст.»</p> <p>1. Історіософія М. Бердяєва;</p> <p>2. Історіософія А. Тойнбі;</p> <p>3. Історіософія П. Тілліха та К. Досона</p>

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent

74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	<p>Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання.</p> <p>Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали.</p> <p>Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями.</p> <p>Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100</p>
--	---

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

6.4 Критерії оцінювання практичної частини (разом 70 балів)

Практична робота передбачає виконання індивідуального завдання (1 завдання) та опанування тем практичних занять (6 тем). Правильна відповідь, або виконане індивідуальне завдання оцінюється максимально 10 балів за означеним вище критерієм. В індивідуальній роботі передбачено оцінювання елементів дослідницьких підходів (аналізу, синтезу, логічної аргументації, узагальнення, реферування та анотування першоджерел тощо).

Індивідуальні завдання оцінюються експертно, спираючись на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <http://surl.li/alvis>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал. У разі міжнародної мобільності навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Рекомендована література

Основна

1. Бойченко І.В. Філософія історії. - К.: Знання, 2020, 723с. .
2. Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. – Л.: Львівська політехніка, 2019. – 596 с.
3. Петрушенко В.Л. Філософська пропедевтика (Деякі етюди про філософію): Посібник для самостійної роботи. – Львів, «Новий Світ-2000», 2021. - 236 с
4. Андрущенко В.П. Історія соціальної філософії: (Західноєвропейський контекст); [підруч. для студ. ВНЗ]. – К., 2000.
5. Запороженко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. – Ізмаїл:РВ ІДГУ, 2019. – 256 с.

Додаткова

1. Козеллек Р. Минуле Майбутнє. – К.: Дух і літера, 2005.
2. Колінгвуд Р. Дж. Ідея історії. - К., 1996.
3. Кулик О.В. Філософія : Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III - IV рівнів акредитації/ О.В. Кулик. - Дніпропетровськ: Монолит, 2013. - 692 с.
5. Поппер К. Ницета історизма. - М. 1993.
6. Тойнбі Дж. Дослідження історії. У 2-х тт. - К.: Основи, 1995.
7. Філософія історії. Антологія. М.,1995.
8. Ящук Т.І. Філософія історії. Курс лекцій. - К.: Либідь, 2004.